

DOI: 10.25140/2411-5215-2021-3(27)-29-36

УДК 328.185

JEL Classification: O17;H12

Ольга Попело

доктор економічних наук, доцент кафедри менеджменту та державної служби
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: popelo.olha@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4581-5129>
ResearcherID: [I-8572-2016](https://orcid.org/0000-0002-4581-5129). Publons ID: [AAC-1918-2019](https://orcid.org/0000-0002-4581-5129)

Наталія Іванова

доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри підприємництва і торгівлі
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: ivanova.nat.vlad@gmail.com. ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-6622-7310>
ResearcherID: [I-3574-2016](https://orcid.org/0000-0001-6622-7310)

ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

У статті проаналізовано сучасні тенденції антикорупційної політики України. Досліджено сутність поняття «корупція» з погляду соціального, політико-економічного, кримінально-правового та кримінологічного вимірів. Визначено, що залежно від методологічних підходів корупція у вузькому значенні означає можливість одержання власної вигоди у сфері управлінської діяльності, у широкому – загальний результат деформаційних проявів у сфері публічного управління. Виділено ряд заходів антикорупційного характеру в контексті забезпечення економічної безпеки держави, за такими напрямками: превентивний, правовий, соціально-економічний, організаційно управлінський, адаптаційний, напрям забезпечення прозорості та гласності. Проаналізовано тенденції зміни Індексу сприйняття корупції в Україні та рейтинг зарубіжних країн за цим індексом. Визначено пріоритети щодо боротьби з корупцією в Україні з метою забезпечення економічної безпеки.

Ключові слова: корупція; антикорупційна політика; запобігання корупції; державне управління; економічна безпека.

Рис.: 3. Табл.: 1. Бібл.: 16.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку суспільства однією із загроз економічній безпеці держави виступають корупційні процеси, що присутні в усіх сферах суспільного життя. Корупція здійснює вплив на інтереси як держави загалом, так і її окремих громадян, призводить до зниження ефективності управлінських функцій державного апарату та несе пряму загрозу безпеці її громадян.

Нині корупція вийшла за межі кордонів держави і стала транснаціональним явищем. Тому зважаючи на масштаби негативного впливу корупції на розвиток економіки кожної країни світу актуальним є дослідження корупції та антикорупційної політики, пошук напрямів її вдосконалення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Феномен корупції з різних поглядів досліджувався у працях таких науковців, як В. Баштанник, О. Бусол, О. Костенко, І. Корюля, Н. Липовська, М. Мельник, А. Новак, М. Хавронюк та ін.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Проте розширення меж проникнення корупційних процесів, підвищення рівня деформаційного впливу на розвиток національних економічних систем усіх держав дозволяють зробити висновок, що попри значний доробок дослідницьких робіт у цьому напрямі, оцінка рівня проникнення корупційних процесів у інститутів влади в контексті економічної безпеки потребує подальших досліджень.

Мета статті полягає в обґрунтуванні основних аспектів формування та реалізації антикорупційної політики в Україні в контексті забезпечення економічної безпеки.

Виклад основного матеріалу. Корупція являє собою багатогранне явище, що виникло в період деформації владних відносин.

Сутність корупції розглядається вченими з різних поглядів: у соціальному ключі, у політико-економічному, у кримінально-правовому та кримінологічному напрямках (рис. 1).

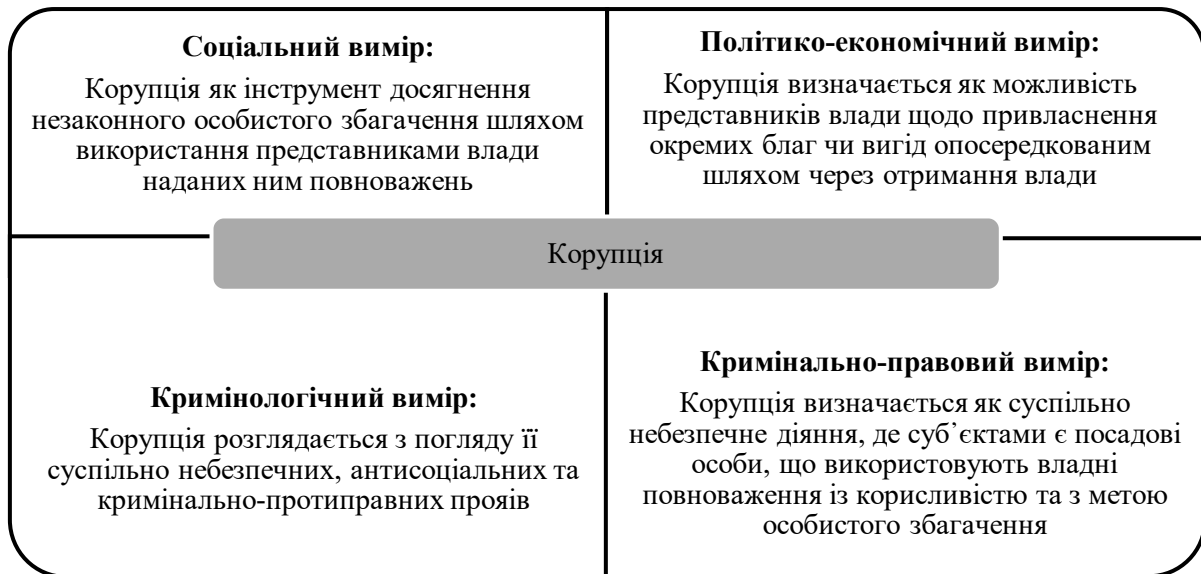

Рис. 1. Підходи до визначення сутності корупції в різних вимірах

Джерело: складено авторами за даними [4].

Таким чином, залежно від методологічних підходів корупцію можна розглядати у вузькому значенні, що означає можливість одержання власної вигоди у сфері управлінської діяльності. У широкому значенні корупція є загальним результатом деформаційних проявів у сфері публічного управління.

Погоджуємось із Д. Мартиновим, Н. Обушною, які до основних характеристик корупції відносять таке [4]:

- здійснює деструктивний вплив на суспільне буття та має глобальний характер;
- корупцію можна розглядати як правове, політичне, соціокультурне, економічне психологічне явище;
- здійснює значний вплив на найважливіші суспільно-соціальні процеси та підсилюється за умов політичної та економічної нестабільності держави;
- набуває широкого поширення під впливом фінансово-економічних, нормативно-правових, політичних, управлінських факторів антисуспільного характеру;
- є складним, багатограним, системним явищем, що має еволюційний характер, адже здатна пристосовуватись до умов динамічності зовнішнього середовища.

До основних факторів, що спричиняють корупційні ризики, належать:

1. Політичні – пов'язані безпосередньо з владними повноваженнями, безініціативність та низьким рівнем ефективності діяльності громадських формувань, недосконалістю антикорупційної політики.
2. Економічні – корупційні прояви відображаються шляхом зловживання владних повноважень для використання державних коштів у напрямку отримання власної вигоди. Економічний бік корупційних діянь викликаний низьким рівнем суспільного добробуту та недостатнім рівнем прозорості більшості економічних процесів.
3. Соціальні – у цьому напрямі корупційні ризики спричинені низьким рівнем громадської активності, професійною та моральною деформацією представників публічного сектору управління.
4. Юридично-правові – спричинені недосконалістю антикорупційного законодавства.
5. Інституційно-управлінські заходи – виявляються в недосконалому регулятивних важелів діяльності посадових осіб [10, с. 124-125; 11, с. 31].

У процесі оцінювання процесів формування та реалізації національної антикорупційної політики необхідно застосовувати відповідні методи [2, с. 12; 6, с. 3; 12; 14; 16]:

– системний підхід – для аналізу впливу корупційних ризиків на суспільні інститути загалом та систему органів державної влади.

– інституціональний метод – для визначення інституціональної структури органів публічного управління, до компетенції яких віднесено питання щодо запобігання та протидії корупції;

– морфологічний метод – для здійснення опису форми і прояву корупційних діянь в органах державної влади;

– феноменологічний метод – для дослідження соціальних, психологічних, культурних, національних передумов сприйняття корупції;

– порівняльно-історичний – для аналізу історичних форм корупції;

– компаративний – передбачає впровадження закордонного досвіду формування антикорупційної політики, врахування міжнародних підходів щодо застосування заходів протидії корупції;

– емпіричний – передбачає проведення опитувань, статистичний аналіз, експертна оцінка, моделювання і т. ін.

Реальні результати від проведення антикорупційної політики значно нижчі за очікувані, що викликано комплексом системних проблем, насамперед щодо недосконалості системи показників оцінки ефективності антикорупційних заходів. До основних характеристик цієї проблеми відносять:

– ефективність реалізації державної антикорупційної політики не може здійснюватись лише шляхом аналізу результатів діяльності суб'єктів її реалізації. При визначенні рівня ефективності необхідно враховувати кількісні і якісні показники, які показують реальний стан динамічності суспільних відносинах, опосередковано із застосуванням певних програмованих та інших антикорупційних заходів;

– одним із вирішальних чинників ефективності антикорупційної політики держави виступає нормативно-правове забезпечення, що є досить різноманітним. Відповідно, це досягнення функціонування загальноновизнаних державно-правових принципів верховенства права;

– ефективність державної антикорупційної політики, залежить не лише від політичної волі, а й від законодавчо-нормативного забезпечення, рівня ефективності діяльності дієвої системи органів державної влади, заходів щодо належної координації процесів формування та реалізації політики протидії корупційним ризикам, наявності превентивних заходів щодо запобігання та протидії корупції;

– багатоаспектність та недосконалість теоретико-методологічної бази у сфері антикорупційної політики утруднює оцінювання ефективності її реалізації. Це викликано непереконливістю сучасних антикорупційних ризиків, недосконалістю критеріїв оцінки ефективності антикорупційних заходів, недостатністю вивчення закордонного досвіду щодо здійснення заходів щодо боротьби з антикорупційними ризиками [8, с. 153-154].

Урахування факторів виникнення і поширення корупції дозволяє визначити риси явища корупції, які продовжують бути актуальними в сучасній Україні, зокрема це [1, с. 343]: залежність ступеня прояву корупції від загального стану становлення державних демократичних інститутів; несистематичність та недостатня наукова обґрунтованість і виваженість реформування основоположних інституцій деструктивні дії щодо боротьби із корупцією з політичної та управлінської сторони; недостатня активність інститутів громадянського суспільства; наявність стереотипів щодо толерантного ставлення до прояву корупції.

Зважаючи на вищезазначене, виділяють заходи антикорупційного характеру на державній службі, що поділяються на такі напрями: превентивний, правовий, соціально-економічний, організаційно управлінський, адаптаційний, напрям забезпечення прозорості і гласності (табл. 1).

Таблиця 1

Заходи щодо запобігання та протидії корупції на державній службі

Напрямок	Заходи
Правовий	Приведення законодавчо-нормативних актів у сфері державної служби до єдиного стандарту Вдосконалення підходів до проведення атестації держслужбовців. Розробка та прийняття Адміністративно-процедурного кодексу України, що регулював би адміністративні процедури
Превентивний	Усунення факторів, що спричинюють корупційні ризики, запобігання соціальним передумовам корупції
Соціально-економічний	Забезпечення створення передумов щодо розвитку суспільних відносин, за яких правомірна поведінка держслужбовців була б вигідною та соціально престижною. Забезпечення належної оплати праці держслужбовців з метою уникнення виникнення ризиків прояву «клановості» та «кумівства»
Каральний	Побудова ефективної системи протидії корупційним проявам, яка передбачала б невідворотну відповідальність осіб, які задіяні у вчиненні корупційних діянь та тягнула б за собою негативні соціальні та службові наслідки (введення обмежень щодо просування по кар'єрних сходах, щодо реалізації політичних амбіцій, втрата пенсійного забезпечення)
Забезпечення транспарентності та гласності	Забезпечення транспарентності в процесі прийняття рішень шляхом проведення тендерів, конкурсів. Прозора система прийому на роботу держслужбовців та просування їх по кар'єрних щаблях. Оприлюднення ряду інформації для дотримання принципів громадянського суспільства та утворення сучасного підприємницького середовища. Наявність розширеної системи громадського контролю за діяльністю органів публічної влади. Зведення до мінімуму контактів представників державного управління та громадян із використанням мережі Інтернет
Адаптаційний	Уніфікація структури держслужби України на рахунок відповідності її рекомендаціям та стандартам країн-членів ЄС
Організаційно-управлінський	Стандартизація процедур щодо прийняття управлінських рішень. Оптимізація функцій держслужби на рахунок уникнення найбільш «хабаромістких». Ліквідування функціональних конфліктів у функціонуванні органів виконавчої влади. Уникнення паралелізму в роботі органів державної влади. Посилення контролю за достовірністю декларування держслужбовцями власних доходів та витрат

Джерело: [7, с. 115; 11, с. 30; 13, с. 183].

Боротьба з корупцією є одним із важливих завдань, адже унеможливує проведення структурних реформ. Антикорупційна політика повинна ґрунтуватися на філософії запобігання тіньових дій та економічних злочинів, що приведе до суттєвого зниження стимулювання економічних суб'єктів до здійснення корупційних дій [8, с. 8].

Інституційне забезпечення у сфері реалізації антикорупційної політики здійснюють спеціалізовані органи: Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК), Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП), Національне антикорупційне бюро України (НАБУ), Вищий антикорупційний суд (ВАКС), Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (АРМА). Окремі функції щодо протидії корупції покладено на органи прокуратури та національної поліції.

Об'єктивна оцінка масштабів розповсюдженості корупції здійснюється за допомогою індексу сприйняття корупції, що являє собою комплексний індекс, які враховує дані експертних досліджень і опитувань щодо корупції, проведення яких здійснюється різними представницькими та незалежними організаціями. Оцінка рівня корумпованості в Україні за вказаним рейтинговим дослідженням за 2020 рік показано на рис. 2.

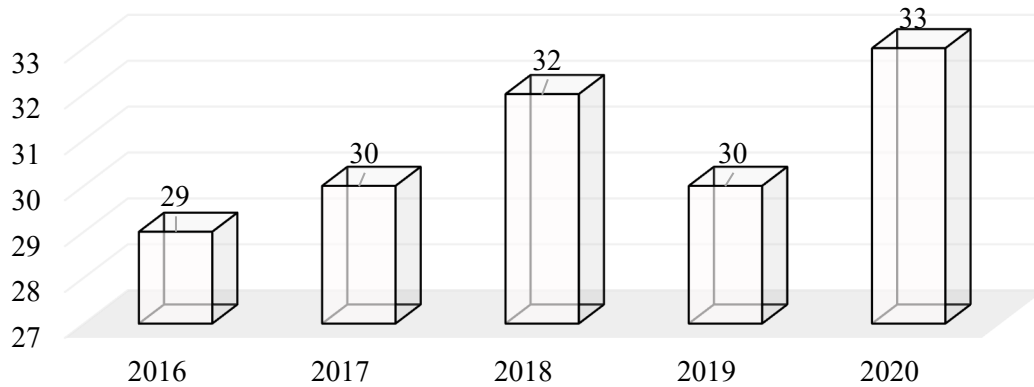

Рис. 2. Тенденції зміни Індексу сприйняття корупції в Україні за 2016-2020 рр., балів
Джерело: складено авторами за даними [3].

Динаміка Індексу сприйняття корупції показує, що рівень боротьби з корупцією за останні 5 років прогресує досить повільно й дещо нижчий навіть у порівнянні із середнім по світу, який становить 43 бали. Збільшення Індексу на 3 бали за 2020 рік у порівнянні з попереднім роком відбулось у результаті роботи Вищого антикорупційного суду, нових законодавчих норм щодо повноважень антикорупційних органів, запуску електронного реєстру звітності політичних партій, зміни в галузі публічних закупівель.

Україна серед країн світу знаходиться на 117-му місці зі 180 країн, що значно нижче провідних країн Європи (рис. 3).

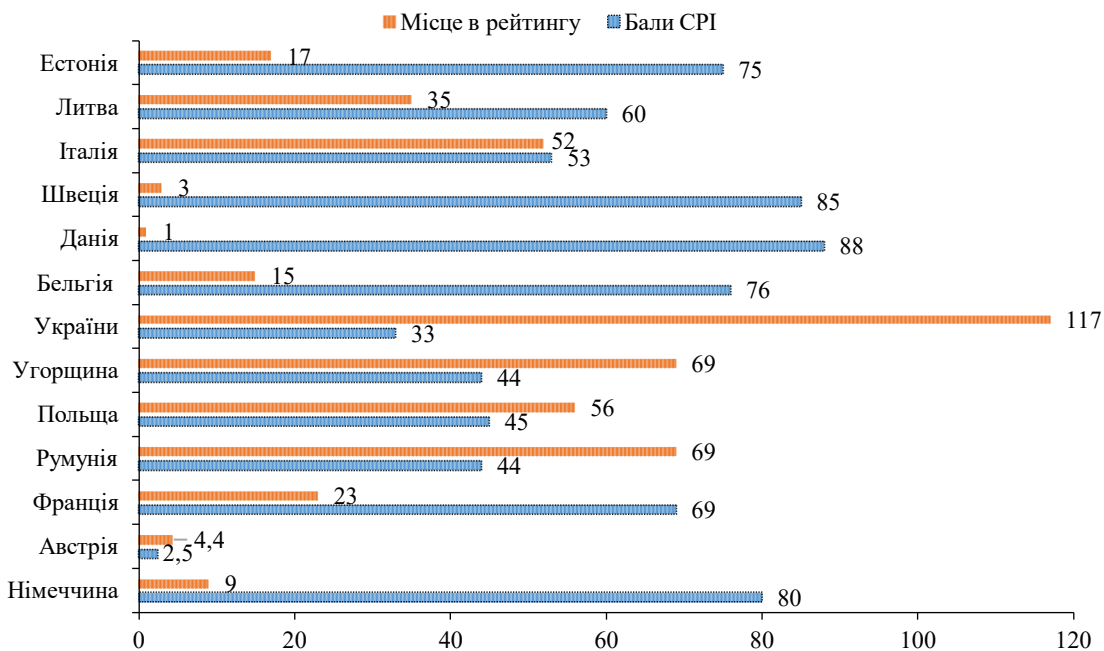

Рис. 3. Рейтинг зарубіжних країн за визначенням Індексу сприйняття корупції за 2020 рік

Джерело: складено авторами за даними [3].

Одним із ключових факторів впливу на рівень корупції як в Україні, так і в країнах світу стала пандемія COVID-19. Це пов'язано з поширенням корупційних діянь у сфері охорони здоров'я, зокрема щодо процедур закупівлі ліків та медичного обладнання, хабарництва навколо вакцинації, корупційних діянь у процесі забезпечення реалізації політики управління закладами охорони здоров'я.

Загалом, пріоритетами щодо боротьби з корупцією в Україні у контексті забезпечення економічної безпеки виступають [5, с. 33]:

– зростання ролі громадських організацій у сфері антикорупційної політики, зокрема шляхом їх безпосередньої участі у складі наглядових та дорадчих рад спеціалізованих антикорупційних органів та органів публічної влади;

– активізація просвітницької діяльності щодо вчинення антикорупційних дій і їх наслідків, популяризація суспільного сприйняття корупції як дуже негативного явища через реалізацію відповідних антикорупційних освітніх заходів, проєктів та програм;

– залучення можливостей інтернет-платформ для оперативного реагування на факти корупційних дій;

– значна увага превентивним та заохочувальним антикорупційним заходам на противагу репресивним.

Висновки і пропозиції. Феномен корупції досить багатогранне та багатоаспектне явище, яке поширюватиметься доти, поки у сфері суспільних відносин та владних повноважень матиме місце «людський фактор». Корупційні діяння є одним із факторів погіршення економічної ситуації будь-якої країни та зниження рівня її економічної безпеки. Корупція здійснює вплив на економічну стабільність громадян та їх усталені моральні принципи. Відповідно, одним із пріоритетних напрямів державної антикорупційної політики має бути пошук інструментів для зменшення масштабів поширення корупції з метою захисту суспільних інтересів громадян та держави загалом шляхом: запобігання виникненню корупційних діянь через застосування превентивних заходів, активізація діяльності інститутів громадського суспільства, функціонування дієвого правового механізму, безперервного моніторингу корупційних чинників для підвищення рівня ефективності державних заходів у сфері запобігання та протидії корупції, системне підвищення рівня антикорупційної суспільної свідомості.

Особливості реалізації основних принципів антикорупційної політики в зарубіжних країнах та визначення можливостей їх імплементації в Україні слугуватимуть напрямом для подальших досліджень.

Список використаних джерел

1. Антонова Л. В. Корупція як чинник загрози національній безпеці / Антонова Л. В., Абдуллаєв Вагіф Ахмед Огли // Публічне управління та регіональний розвиток. – 2021. – № 12. – С. 336-365.
2. Важелі активізації інноваційного розвитку економіки: досвід країн ЄС та вітчизняні реалії / М. П. Бутко, О. В. Попело, С. В. Повна, Г. М. Самійленко // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2019. – № 3 (19). – С. 9-20.
3. Індекс сприйняття корупції-2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cpi.ti-ukraine.org/#>.
4. Мартинов Д. Ю. Феномен корупції в системі публічного управління: теоретичні аспекти наукового дискурсу [Електронний ресурс] / Д. Ю. Мартинов, Н. І. Обушна // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2020. – № 8. – Режим доступу: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/8_2020/102.pdf.
5. Мельник О. Г. Міжнародний досвід запобігання та протидії корупції як вектор формування національної антикорупційної політики в Україні / О. Г. Мельник // Юридичний науковий електронний журнал. – 2021. – № 2. – С. 32-35.
6. Новак А. М. Тенденції розвитку національної антикорупційної політики: державно-управлінський аспект / А. М. Новак // Публічне адміністрування: теорія та практика. – 2016. – Вип. 2(16). – С. 1-10.
7. Оксисюк Ж. С. Запобігання корупції на державній службі: сучасний стан та проблеми / Ж. С. Оксисюк, Н. П. Крижина // Інвестиції: практика та досвід. – 2021. – № 8. – С. 113-119.
8. Пацкан В. В. Інституціональні основи антикорупційної політики як складової детінізації економіки / В. В. Пацкан // Економіка та держава. – 2021. – № 3. – С. 4-13.

9. Прокопів Б. Стан та шляхи вдосконалення реалізації антикорупційної політики України / Б. Прокопів // *Актуальні проблеми правознавства*. – 2019. – Вип. 1 (17). – С. 152-156.
10. Скобіна І. І. Організаційно-правові засади запобігання корупції в державному управлінні / І. І. Скобіна, К. В. Дубич // *Інвестиції: практика та досвід*. – 2021. – № 8. – С. 120-126.
11. Тульчинська С. О. Місце України за міжнародними рейтингами конкурентоспроможності / С. О. Тульчинська // *Формування ринкових відносин в Україні*. – 2008. – Вип. 8 (87). – С. 30-34.
12. Тульчинська С. О. Стратегія інноваційного розвитку регіонів України [Електронний ресурс] / С. О. Тульчинська // *Ефективна економіка*. – 2011. – Вип. 11. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>.
13. Тульчинська С. О. Інвестування як елемент реалізації стратегії розвитку національної економіки / С. О. Тульчинська, М. О. Змієнко // *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*. – 2011. – Вип. 29. – С. 182-186.
14. Popelo O. Framework for regional development regulation in EU integration context / O. Popelo // *Публічне адміністрування: наукові дослідження та розвиток*. – 2019. – № 1(7). – С. 41-50.
15. Popelo O. Institutional framework for regional development regulation / O. Popelo // *Problems and prospects of economics and management*. – 2019. – Vol. 4(20). – Pp. 298-311.
16. Ivanova N. The economic essence and importance of the infrastructure system as the dominant regional development / N. Ivanova // *Вчені записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. – 2019. – Том 30 (69), № 3. – С. 108-115.

References

1. Antonova, L.V., Abdullaiev, & Vahif Akhmed Ohly (2021). Koruptsiia yak chynnyk zahrozy natsionalnii bezpetsi [Corruption as a threat to national security]. *Public administration and regional development – Public administration and regional development*, (12), 336-365.
2. Butko, M.P., Popelo, O.V., Povna, S.V., & Samiilenko, H.M. (2019). Vazheli aktyvizatsii innovatsiinoho rozvytku ekonomiky: dosvid krain YeS ta vitchyzniani realii [Levers of intensification of innovative economic development: the experience of EU countries and domestic realities]. *Problems and prospects of economics and management – Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*, (3(19)), 9-20.
3. Indeks spyiniattia koruptsii-2020 [Corruption Perceptions Index 2020]. <http://cpi.ti-ukraine.org/#>.
4. Martynov, D.Yu., & Obushna, N.I. (2020). Fenomen koruptsii v systemi publichnoho upravlinnia: teoretychni aspekty naukovoho dyskursu [The phenomenon of corruption in the system of public administration: theoretical aspects of scientific discourse]. *Public administration and regional development – Public administration and regional development*, (8). http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/8_2020/102.pdf.
5. Melnyk, O.H. (2021). Mizhnarodnyi dosvid zapobihannia ta protydii koruptsii yak vektor formuvannia natsionalnoi antykoruptsiinoi polityky v Ukraini [International experience in preventing and combating corruption as a vector of formation of national anti-corruption policy in Ukraine]. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal – Legal scientific electronic journal*, (2), 32-35.
6. Novak, A.M. (2016). Tendentsii rozvytku natsionalnoi antykoruptsiinoi polityky: derzhavno-upravlinskyi aspekt [Trends in the development of national anti-corruption policy: public administration aspect]. *Publichne administruvannia: teoriia ta praktyka – Public administration: theory and practice*, 2(16), 336-365.
7. Oktysiuk, Zh.S., & Kryzyna, N.P. (2021). Zapobihannia koruptsii na derzhavnii sluzhbi: suchasnyi stan ta problemy [Prevention of corruption in the civil service: current status and problems]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, (8), 113-119.
8. Patskan, V.V. (2021). Instytutsionalni osnovy antykoruptsiinoi polityky yak skladovoi detini-zatsii ekonomiky [Institutional bases of anti-corruption policy as a component of de-shadowing of the economy]. *Ekonomika ta derzhava – Economy and state*, (3), 4-13.
9. Prokopiv, B. (2019). Stan ta shliakhy vdoskonalennia realizatsii antykoruptsiinoi polityky Ukrainy [Status and ways to improve the implementation of Ukraine's anti-corruption policy]. *Aktualni problemy pravoznavstva – Actual problems of jurisprudence*, 1(17), 152-156.
10. Skobina, I.I., & Dubych, K.V. (2021). Orhanizatsiino-pravovi zasady zapobihannia koruptsii v derzhavnomu upravlinni [Organizational and legal principles of preventing corruption in public administration]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, (8), 120-126.

11. Tulchynska, S.O. (2008). Mistse Ukrainy za mizhnarodnymy reitynhamy konkurentospromozhnosti [Strategy of innovative development of the regions of Ukraine]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukrainy – Formation of market relations in Ukraine*, (8(87)), 30-34.
12. Tulchynska, S.O. (2011) Stratehiia innovatsiinoho rozvytku rehioniv Ukrainy [Ukraine's place in international competitiveness ratings]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, 11. <http://www.economy.nayka.com.ua>.
13. Tulchynska, S.O., & Zmiienko, M.O. (2011) Investuvannia yak element realizatsii stratehii rozvytku natsionalnoi ekonomiky [Investment as an element of the strategy of national economy development]. *Problemy pidvyshchennia efektyvnosti infrastruktury – Problems of improving the efficiency of infrastructure*, 29, 182-186.
14. Popelo, O. (2019). Framework for regional development regulation in EU integration context. *Publichne administruvannia: naukovi doslidzhennia ta rozvytok – Public administration: research and development*, (1(7)), 41-50.
15. Popelo, O. (2019). Institutional framework for regional development regulation. *Problems and prospects of economics and management*, (4(20)), 298-311.
16. Ivanova, N. (2019). The economic essence and importance of the infrastructure system as the dominant regional development. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu im. V.I. Vernadskoho. Seriya: Ekonomika i upravlinnia – Scientific notes of Tavriia National University. Named after VI Vernadsky. Series: Economics and Management*, 30(69)(3), 108-115.

Отримано 28.07.2021

UDC 328.185

Olha Popelo

Doctor of Economics, Associate Professor, Department of Management and Civil Service
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: popelo.olha@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0002-4581-5129>

ResearcherID: [I-8572-2016](https://orcid.org/0000-0002-4581-5129). **Publons ID:** [AAC-1918-2019](https://publons.com/author/pub/19182019)

Nataliia Ivanova

Doctor of Economics, Professor, Head of Department of Entrepreneurship and Trade
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: ivanova.nat.vlad@gmail.com. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0001-6622-7310>

ResearcherID: [I-3574-2016](https://orcid.org/0000-0001-6622-7310)

FORMATION AND IMPLEMENTATION OF ANTI-CORRUPTION POLICY IN THE CONTEXT OF ENSURING THE ECONOMIC SECURITY OF THE STATE

The article analyzes the current trends of anti-corruption policy of Ukraine. The essence of the concept of "corruption" from the point of view of social, political-economic, criminal-legal and criminological dimensions is analyzed. It is determined that, depending on methodological approaches, corruption in the narrow sense means the possibility of obtaining one's own benefit in the sphere of administrative activity, in the broad sense - the general result of deformation manifestations in the sphere of public administration. Factors that cause corruption risks are analyzed. It is substantiated that in the process of assessing the formation and implementation of national anti-corruption policy it is necessary to apply a number of methods: institutional method, system approach, morphological, phenomenological, comparative-historical, comparative, empirical methods. A number of anti-corruption measures in the context of ensuring the economic security of the state have been identified in the following areas: preventive, legal, socio-economic, organizational and managerial, adaptive, and transparency and transparency. The tendencies of change of the Corruption Perceptions Index in Ukraine and the rating of foreign countries according to this index are analyzed. Priorities for combating corruption in Ukraine to ensure economic security have been identified, in particular: prevention of corruption through the use of preventive measures, intensification of civil society institutions, functioning of an effective legal mechanism, continuous monitoring of corruption factors to increase the effectiveness of state measures to prevent and combat corruption. Prospects for further research determine the analysis of the implementation of the basic principles of anti-corruption policy in foreign countries.

Keywords: corruption; anti-corruption policy; prevention of corruption; public administration; economic security.

Fig.: 3. **Table:** 1. **References:** 16.